

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Hanna Rydh : in memoriam

Nerman, Birger

Fornvännen 141-150

http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1965_141

Ingår i: samla.raa.se

HANNA RYDH

In memoriam

Den 29 juni 1964 avled fil. dr Hanna Rydh. Hon var född i Stockholm den 12 februari 1891, blev student där 1910, fil. kand. vid Stockholms Högskola i december 1915, fil. lic. i nordisk och jämförande fornkunskap och fil. dr vid Upsala Universitet i maj 1919. Sistnämnda år ingick hon äktenskap med antikvarien Bror Schnittger, vilken avled 1924, varefter hon 1929 äktade dåvarande statssekreteraren, sedermera landshövdingen Mortimer Munck af Rosenschöld, vilken gick bort 1942.

Hanna Rydh utförde ett livsverk av mycket mångskiftande karaktär. Allt ifrån ungdomen livligt socialt och kulturpolitiskt intresserad, engagerade hon sig tidigt i hithörande strävanden, särskilt i kvinnörelsen och folkbildningsrörelsen. Här kan nämnas, att hon 1921 blev vice ordförande i Fredrika Bremerförbundets Stockholmskrets och under åren 1937–1949 var ordförande i förbundet, därefter hedersledamot, att hon var ledamot av 1941 års befolkningsutredningsdelegation för hem- och familjfrågor och 1948–1960 nämndeman i Stockholm. Som landshövdingfru i Jämtland blev hon ordförande i åtskilliga sociala sammanlutningar och helt naturligt också kulturella. 1938–1953 satt hon i radionämnden, och under åren 1943 och 1944 var hon ledamot av riksdagens andra kammare, där hon tillhörde folkpartiet. Under hela sitt liv var hon flitigt verksam som föreläsare i sociala och populärvetenskapliga ämnen.

Men Hanna Rydhs intressen kom tidigt att även få en internationell inriktning. Hon var medlem av den svenska NF-delegationen i Genève 1938 och var ordförande i Svensk-Indiska föreningen 1949–1957, därefter dess hedersordförande. Och hon nådde den betydande posten som ordförande i International Alliance of Women, vilken hon innehade under åren 1946–1952, därefter hedersordförande, ett vittnesbörd om hennes stora internationella anseende. Det kan tilläggas, att hon även var vice ordförande i Utlandssvenskarnas förening sedan 1947. Otvivelaktigt hörde Hanna Rydh till de stora namnen bland vår generations svenska kvinnor.

Men för allt detta mångskiftande arbete glömde Hanna Rydh icke bort sitt första stora intresse: vetenskapen.

Hanna Rydhs vetenskapliga debut kom emellertid inte att gälla arkeologi, utan litteraturhistoria. Det var den 1915 utgivna skrifterna »De historiska källorna till Strindbergs Mäster Olof» (=Skrifter från

Hanna Rydh.

Stockholms Högskolas litteraturhistoriska seminarium, utgivna av Karl Warburg, nr 2). Denna utredning av den unga adepten ansågs så värdefull, att den förtjänade tryckning. Två år senare publicerade Hanna Rydh en liten biografi över den store reformatorn: »Olaus Petri. En levnadsteckning» (= Biblioteket Sverges vår nr 17).

Hanna Rydhs doktorsavhandling hette »Dosformiga spännen från vikingatiden». Man har anmärkt på, att ämnet var begränsat — en enda speciellt gotländsk spännegrupp — och att materialsamlingen var alltför knapp. Förklaringen härtill var åtminstone delvis, att Oscar Montelius 1919 skulle bli filosofie jubeldoktor i Uppsala, och han ville gärna, att samtidigt några unga arkeologer skulle bestiga den vetenskapliga parnassen. Han övertalade Hanna att söka bli färdig, och detta lyckades honom, liksom det troligen också delvis var på Montelius' tillskyndan, som Otto Frödin samtidigt blev fil. doktor. Det var den korta tiden, som stod Hanna till buds, vilken gjorde, att avhandlingen fick ett begränsat ämne och en för knapphändig materialsamling. Men i och för sig är det snarast lovvärt med mindre omfattande avhandlingar, och författarinnan hade tillfälle att som avslutning göra värdefulla jämförelser med andra spänneserier. Avhandlingen är gjord med säker blick för typindelning och utveckling. Och framför allt! Ett mångårigt sysslande med Gotlands järnåldersmaterial har övertygat mig om, att resultaten i allt väsentligt

äro riktiga. Och det är mera än man kan säga om mången stor doktorsavhandling.

Redan 1916 hade emellertid Hanna Rydh börjat utgrävningar på Adelsö. De ingingo i en stort upplagd plan, till vilken medarbetaren i Svenska Dagbladet fil. kand. Ernst Klein tagit initiativet och till vilken tidningen ställde medel till förfogande. Undersökningarna skulle omfatta såväl forntid som medeltid; för minnena från den förra tiden skulle fil. kand. Hanna Rydh svara och för minnena från den senare fil. kand. Bengt Thordeman. Hanna Rydhs undersökningar fortgingo under åren 1916, 1917, 1920 och 1926. Sina resultat framlade hon 1936 i en avhandling »Förhistoriska undersökningar på Adelsö» (= Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens monografiserie nr 24).

Hanna Rydh hade på Adelsö konstaterat och kartlagt 84 fornminnesplatser, de flesta utpräglade gravfält, små gravgrupper eller enstaka gravar; på gravfälten kunde gravantalet uppgå till bortåt 200. Inalles undersöktes något över 100 gravar på skilda delar av ön. Vidare finnas två fornborgar, av vilka på den ena konstaterades ett dock ej daterbart kulturlager (blott några obetydliga lerkärlsfragment), och några runstenar. I sitt arbete lämnade dr Rydh mycket detaljerade redogörelser för sina undersökningar, både av själva utgrävningarna och fornsaks-materialet; hon nådde här värdefulla kronologiska resultat rörande vissa tidigare föga kända gravtyper. Hennes arbete var den dittills utförligaste publikationen över en begränsad, väl undersökt bygds forntid i Mellan-Sverige.

Bebyggelsen på Adelsö visade sig vara jämförelsevis sen. Från slutet av stenåldern fanns endast att anteckna fyra tillfälligt anträffade yxor och från bronsåldern, ca 1800 (1500)–ca 600 (500) f. Kr., möjligen en utgrävd grav från äldre delen och med all sannolikhet de tolv undersökta gravarna å ett större gravfält från bronsålderns slut. Men så blir det en lucka på flera hundra år; möjligen härröra några gravar från tiden omkring Kr. f.–omkring 400 e. Kr. Det är först vid mitten av det första årtusendet e. Kr., som Adelsö blir rikare. Det stora uppsvinget kommer med 600- och 700-talen. Därmed fick man bakgrunden till det närbelägna Birka klar; man förstod, att Birka kunde läggas på den lilla Björkön.

Det var att vänta, att Adelsö under Birkatiden, 800- och 900-talen, skulle vara rikt, och antalet vikingatidsgravar är också stort. Största intresset knyter sig här till de tre stora Kungshögarna intill kyrkan. I en uppsats i Svenska Dagbladet den 3 juni 1917 hade jag givit skäl för att dessa högar rests över Birkakonungar, och jag sökte genom kombination av uppgifterna i den bremensiske ärkebiskopen Rimberts Ansgarskrönika från omkring år 875, de gamla nordiska källorna och arkeologien rekonstruera konungäkten och bestämma, vilka konungar, som fått sin gravplats i Kungshögarna. Hanna Rydh undersökte icke någon av dessa, men en nära dem belägen och med dem samhörande stor hög med det egendomliga namnet »Skopinntull». Det visade sig vara en

kungligt rik mansgrav från slutet av 800-talet — under 900-talet fanns endast konungar i Gamla Upsala — med bl. a. små kors av guldtråd, silverföremål och en stor mängd rikt ornerade bronsbeslag till bälte och betsel. Det är klart, att resultaten av undersökningen av »Skopinntull» stämde väl överens med teorien att Kungshögarna på Adelsö voro gravar för de i stort från 800-talet hörrörande Birkakonungarna; »Skopinntull» har sannolikt tillhört kungadynastien.

Den vikingatida kungsgården har antagligen legat på platsen för medeltidspalatset; kring detta anträffade Thordeman enstaka föremål från vikingatiden.

Hanna Rydhs resultat från Adelsö komma alltid att intaga en viktig plats i den arkeologiska utforskningen av det gamla svenska väldets centralbygder.

Redan 1917 hade Hanna Rydh börjat intressera sig för Gästriklands forntid. Under åren 1917–1921 utförde hon undersökningar på några gravfält i landskapet. I Meddelanden från Gestriklands Fornminnesförening (fr. o. m. 1919 Gestriklands Kulturhistoriska Förening) 1916/1917–1921 lämnade hon redogörelser för sådana grävningar eller publicerade andra smärre arkeologiska studier. I Från Gästrikbygder, Västerbergs Elevförbunds Årsbok 3, 1922, gav Hanna Rydh en översiktlig framställning av »Gästrikland under stenåldern». Hon kunde här visa, att en svag bebyggelse ifrån väster och sydväst redan vid slutet av äldre stenåldern nått landskapet och att bebyggelsen allt eftersom landet höjt sig spritt sig över vidare delar av Gästrikland.

Även rörande Jämtland och Härjedalen publicerade Hanna Rydh smärre uppsatser. Hon redigerade också hembygdsboken »Jämtland och Härjedalen» 1948 och lämnade i denna en rad bidrag om både äldre tider och nutiden, bl. a. en översikt över områdets forntid.

Hanna Rydh behandlade för övrigt i en rad uppsatser skilda arkeologiska problem. Hon skrev redan 1917 i Fornvännen en artikel »S. k. eldslagningsstenar från järnåldern». I denna klassificerade hon formerna från de primitiva stenarna till de bäst utbildade; hon konstaterade dock, att indelningen ingalunda utgör en helt kronologisk serie, då de enkla typerna leva hela tiden. Hon gick igenom de daterade fynden i Skandinavien fr. o. m. omkring 100 e. Kr. t. o. m. 500-talet. I Sverige, där eldslagningsstenarna överhuvud taget synas uppträda talrikast, ha de sin största utbredning i Skåne och därefter i de östra delarna; författarinnan publicerade en karta över utbredningen i vårt land. Eldslagningsstenar förekomma i alla länder vid Östersjön och i Norge, sparsamt på vissa andra håll. Hanna Rydh antar, att bruket av dessa stenar uppstått hos germanfolken vid Östersjön, snarast i norra Tyskland, där obearbetade eller föga bearbetade rullstenar, sådana, som kunna beteckna de äldsta formerna, finnas redan strax före Kr. f. Av övriga uppsatser kan nämnas en i »Studien zur vorgeschichtlichen Archäologie», festskrift till Alfred Götze 1915, publicerad översiktlig numismatisk framställning: »Die Ver-

breitung deutscher Münzen in den Funden aus der Wikingerzeit Schwedens».

I den stora sammanfattande artikeln »Nordischer Kreis» i Eberts Reallexikon 1927 skrev Hanna Rydh översikten över den skandinaviska förromerska järnåldern.

Långvarigt var det arbete, som Hanna Rydh ägnade åt att fullfölja den av Bror Schnittger påbörjade bearbetningen och publiceringen av stenåldersfynden från den märkliga grottan Stora Förvar på Stora Karlsö invid Gotlands västkust. Här hade gotlänningen läroverksadjunkt fil. dr Lars Kolmodin företagit utgrävningar under åren 1888–1893, under åren 1891 och 1892 tillsammans med dåvarande amanuensen vid Statens Historiska Museum fil. dr Hjalmar Stolpe. En planerad bearbetning och publicering genom de bägge forskarna, båda bortgångna 1905, kom aldrig till stånd. Bror Schnittger erhöll så småningom detta uppdrag, och 1913 kunde han utgiva ett första häfte av verket »Grottan Stora Förvar på Stora Karlsö» (nr 5 i Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens monografiserie), innefattande en skildring såväl av Karlsöarnas naturbeskaffenhet och grottor som av undersökningen. Vid sin bortgång 1924 hade han också medhunnit en förberedande beskrivning av de tre första årens grävningar. Det blev nu Hannas uppgift att fullborda denna beskrivning och att lämna en liknande fyndbeskrivning för de återstående tre åren samt giva en vetenskaplig bearbetning av stratigrafien och föremålen och på grundval härav lämna en sammanfattning och datering. De viktigaste resultaten i det 1940 utkomna verket med samma namn som Schnittgers häfte och med detta omtryckt i det färdiga arbetet röra keramiken, vilken ju också dominerar i fyndmaterialet. Hanna Rydh kunde här, delvis med stöd av stratigrafien, men även med hjälp av tidsbestämda östsvenska boplatser, få fram fyra perioder: 1) Med spår av den östgötska Säter II-stilen och ifråga om yxor med huvudsakligen trindyxor; enligt författarinnan döstid. 2) Med Säter III-keramik; äldre gånggriftstid. 3) Med Säter IV-stil och inslag av enmansgravkeramik; yngre gånggriftstid. 4) Med degenererad enmansgravkeramik och stark anknytning till hällkistkeramik; hällkisttid. Jag vill här påpeka, att jag kommit till det resultatet, att Säter II, ifråga om yxor karakteriserad av trindyxor och tunnackiga flintyxor, tillhör döstid, något som stritt mot t. ex. Axel Bagges indelning av den östsvenska boplatskulturen. Över huvud står Hanna Rydhs indelning bäst i överensstämmelse med den på Säterboplatserna grundade. I Stora Förvar ha även anträffats enstaka fynd ifrån senare tider, vittnesbörd om tillfälliga besök i grottan.

I samband med bearbetningen av materialet ifrån Stora Förvar publicerade Hanna Rydh också en översikt över minnesmärken och fynd på ön ifrån skilda delar av forntiden: »Stora Karlsö under forntiden» (Karlsö Jagt- och Djurskyddsförenings Aktiebolag), 1931. Utom fynden från Stora Förvar äro här av särskilt intresse fynden ifrån gravar från

romersk järnålder och folkvandringstid, undersökta av Fredrik Nordin 1889.

Även med tidig nordisk medeltid kom Hanna Rydh att syssla, i det att det var hon, som färdigställde den av Bror Schnittger påbörjade publikationen av dennes utgrävning 1916–1923 av den västgötska borggruinen Årnäs: »Aranæs. En 1100-talsborg i Västergötland» (= Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens monografiserie nr 16), 1927. I detta arbete ha flera partier författats av henne.

Men liksom Hanna Rydh i sin verksamhet inom kvinnorörelsen fick internationella anknytningar, gjorde hon även insatser inom den internationella arkeologien. I en avhandling »Symbolism in mortuary ceramics» och en uppsats »Seasonal fertility rites and the death cult in Scandinavia and China» (i *The Bulletin of the Museum of Far Eastern Antiquities*, No I, III, 1929, 1931) tog hon upp internationella problem av religionshistorisk art. Hon utgick i den första från Johan Gunnar Anderssons iakttagelser, att i det förhistoriska Kina vissa ornament som t. ex. triangeln och schackbrädsmonstret huvudsakligen förekomma på lerkärl i gravar, sällan från boplatser; han kallade dem »dödsornament». Hanna Rydh konstaterade, att detta även gällde för Norden och på många andra håll i den gamla världen. Hon menade, att dessa ornament användes i fruktbarhetskultens tjänst, och hon framställde den tolkningen, att deras förekomst på föremål i gravarna betydde, att de skulle tjäna till att ge den döde ett nytt liv. I den andra publikationen framställde hon den tanken, att vissa fester, t. ex. julen, inte endast hade avseende på de levande, utan även sammanhängde med kulten av de döda; även här gällde det fruktbarhetsriten, som skulle tjäna till att ge den döde nytt liv.

Hanna Rydhs största internationella insats inom arkeologien var dock den utgrävning, som hon 1953–1954 företog av ruinkullen Rang Mahal i nordvästra Indien intill gränsen av Pakistan. Resultaten härifrån publicerade hon i avhandlingen »Rang Mahal. The Swedish archaeological expedition to India 1952–1954» (= *Acta archaeologica Lundensia. Series in 4°. N° 3*), 1959. Vid Rang Mahal gjordes två trancheer. Man anträffade lämningar av vanliga boningshus, men därjämte av ett, kanske flera tempel, prydda med vackert ornamentförsedda brända tegel, antagligen tillhörande en »palatsliknande» byggnad. Som mynt och andra fynd visa, har bosättningen, som tydligen varit hinduisk, börjat framemot eller omkring år 200 e. Kr. och sträckt sig till framemot år 600; orsaken till att platsen övergavs var antagligen ändrade klimatiska förhållanden, en inträdande torrperiod, som uttorkade floden Ghaggar, vid vilken ruinkullen är belägen. På toppen av denna anträffades tolv mohammedanska skelettgravar från 1500-talet.

De viktigaste fynden utgjordes av keramik, ofta i utsökt utformning, i stor utsträckning röd- och svartmålad; i de lägre lagren äro geometriska motiv de vanligaste, sällsyntare växt- och djurmotiv, vilka främst förekomma i de mellersta och övre lagren.

Hanna Rydh analyserar ingående keramiken och andra fynd och ger paralleller härtill. Närmaste anknytning finner hon i det angränsande Pakistan.

Författarinnan ger också en översikt över de uppenbarligen ganska oklara politiska förhållandena i ifrågavarande del av Indien under bosättningsens tid.

Hanna Rydhs arbete om Rang Mahal, i vilket en rad medarbetare skrivit specialpartier, har mottagits med stort erkännande av den internationella sakkunskapen.

Hanna Rydh började tidigt att leda utfärder till kulturhistoriskt intressanta platser. 1922 utgav hon tillsammans med Bror Schnittger en »pocket-book»: »Där fädrens kummel stå. En utfärdsbok för Stockholmstraktens fornlämningar» (ny upplaga 1928). Det är en liten förträfflig skrift, som blivit talrika kulturminnesvänner till glädje. Under åren 1925–1929 ledde hon också regelbundna utfärder för Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien med dess institutioner, de första verkligt organiserade sådana utfärder, som existerat i vårt land. Här har Hanna Ryd varit en föregångare för en senare i vårt land rikt bedriven verksamhet.

Det är klart, att Hanna Rydh med sitt levande folkbildningsintresse också skulle ha en utpräglad läggning för populärvetenskapligt författarskap. Under årens lopp hann hon också med en lång rad verk av sådan art. Ett av de första arbetena efter det ovan nämnda tillsammans med Bror Schnittger utgivna »Där fädrens kummel stå» var »Grottmänniskornas årtusenden» 1926. Hanna Rydh hade 1924 tjänstgjort som attaché vid Musée des Antiquités nationales i S:t Germain-en-Laye utanför Paris, och hon hade därvid tillfälle att närmare studera det där befintliga rika paleolitiska materialet; hon hade för övrigt redan 1922 som första innehavare av International Federation of University Women's stora stipendium bedrivit studier där och besökt en rad grottor i Frankrike och Spanien, bebodda av människor under de kalla delarna av den paleolitiska tiden. Arbetet är egentligen mera än en populärvetenskaplig framställning; den ger en fyllig redogörelse för bebyggelsens utbredning, människoraserna, redskap, vapen och husgeråd under olika skeden, de enkla smyckena, beklädnaden, jaktväsendet, gravskick m. m. Mest ingående skildras Cro-Magnon-människan — från den yngre grott-tiden — konstinsats, manifesterad i målningar och gravyrer på grottväggarna, men även i litet format i skulpturer, reliefarbeten och gravyrer, främst djurframställningar, en insats, som under grott-tidens slutepok når sin mest glänsande fulländning och som i naturalistiskt mästerskap aldrig blivit överträffad i konstens historia. Samma år publicerade Hanna Rydh en liten bok »Kvinnan i Nordens forntid», en uppgift, som givetvis i hög grad intresserade henne och där hon gav en översikt över kvinnans ställning, sysselsättningar och utstyrsel ända från stenålderns äldsta jägar- och fiskarskede fram till forntidens slut, enligt vad man kan sluta av fynden och under vikingatiden också av litterära

källor. 1930 gav Hanna Rydh ut en bok »Mor berättar om hur det var förr i världen», vilken vann sådan framgång, att den 1932 och 1938 följdes av nya delar; böckerna fingo flera upplagor. I dessa, som hade formen av berättelser för hennes barn, gav hon skildringar från gamla kulturer i olika delar av världen. Av andra populärvetenskapliga skildringar kan nämnas »Hur man levde i Faraos land» 1933.

Även en rad böcker med kombinerade rese- och kulturhistoriska skildringar av Hanna Rydhs ständigt verksam penna såg dagen. Ett par gällde Medelhavsländerna: »Solskivans land. Skildringar i ord och bild från det gamla och nya Egypten» 1927, och »Kring Medelhavets stränder. Forntid och nutid» 1928. Andra sträckte sig vidare. Så den 1952 utkomna »Brytningstid i Orienten. Resa till Turkiet, Egypten, Israel, Irak, Persien, Indien och Etiopien». Om Indien publicerade hon två särskilda arbeten: »Min resa till Indien» 1946 och »Indisk ökenby» 1956, den senare skildringar av livet i trakten av Rang Mahal. Men även från Sydamerika har Hanna Rydh givit en resebok: »Bland fornminnen och indianer» 1934. Vissa av hennes reseskildringar utkommo även på engelska. Under sina senare år ledde Hanna Rydh en rad resor med svenska resenärer till vitt skilda delar av världen.

Som populärvetenskaplig författare och reseskildrare var Hanna Rydh högt uppburen; hennes arbeten funno tacksamma läsare i vida kretsar.

Det kan till sist nämnas, att Hanna Rydh även publicerade en utförlig, fängslande skildring av Oscar Montelius' liv och verk. Denna, som bärs av rikaste uppskattning av den store läromästarens grundläggande vetenskapliga livsverk och varm tillgivenhet för hans harmoniska, älskvärda personlighet, bär titeln: »Oscar Montelius. En vägrödjare genom årtusenden» (Åhlén och söners serie »Stora män och kvinnor»), 1937.

Hanna Rydh var en utpräglad karaktär, rättrådig, pålitlig, i högsta grad generös och vänfast. I sitt vackra Stockholms hem invid Johannes kyrka, fyllt av värdefulla reseminnen ifrån vitt skilda länder och tider, utvecklade hon en storartad gästfrihet. Här träffade man vetenskapsidkare, diplomater, spetsarna inom kvinnorörelsen och många andra, och detta ifrån olika delar av världen. Få privatpersoner ha som hon presenterat sitt land, och Sverige har skäl till stor tacksamhet för hennes insatser i detta avseende.

Det var naturligt, att många hedersbevisningar skulle tillfalla en personlighet av Hanna Rydhs resning och med hennes insatser. Bland vetenskapliga utmärkelser kan nämnas, att hon 1933 blev korresponderande ledamot av Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, 1934 ledamot av Norske Videnskabers Selskab och att hon 1963 utsågs till hedersledamot av Svenska Fornminnesföreningen.

Birger Nerman

SUMMARY

Hanna Rydh died on 29 June 1964. Born in Stockholm on 12 February 1891, she matriculated in 1910, took her B. A. in 1915 at Stockholm, became a Licentiate of Philosophy at Upsala in 1919, her subject being Nordic and comparative prehistory, and took her doctor's degree the same year. In 1919 she married Bror Schnittger, who died in 1924. Five years later she married Mortimer Munck af Rosenschöld, who died in 1942.

Hanna Rydh had many interests. From her youth onwards she was active in social and political movements and adult education. From 1937 to 1949 she was President of the Fredrika Bremer Association, and in 1943-44 a member of the Lower House of the Swedish Riksdag. She was also active internationally and held, among other posts, the presidency of the International Alliance of Women from 1946 until 1952.

Hanna Rydh's doctoral thesis, *Dosformiga spännan från vikingatiden* (Box-shaped Buckles from the Viking Age), was a short but scientifically sound work, in which she traced the development of this group of objects. In 1916, 1917, 1920 and 1926 she made important excavations and inventories of prehistoric remains on the island of Adelsö, near Björkö, where she investigated a large burial mound dating from the latter part of the ninth century, probably the grave of a member of the royal dynasty living there. The report of her work was published in 1936 under the title *Förhistoriska undersökningar på Adelsö* (Investigations of Prehistoric Remains on Adelsö). Hanna Rydh made several studies in Gästrikland, too, during the period 1917-21, and published a series of papers about them.

She also completed the publication of the excavations made in the remarkable cave called Stora Förvar on the island of Stora Karlsö off the west coast of Gotland by Lars Kolmodin and Herman Stolpe in 1888-93, which Bror Schnittger had begun in 1913. In the book entitled *Grottan Stora Förvar på Stora Karlsö*, published in 1940, Hanna Rydh's account of the development of the Stone Age pottery found there is of great value.

Hanna Rydh also published studies on the history of religion, based on international prehistoric material. Her greatest international contribution, however, was the excavation of the ruin mound, Rang Mahal, in north-west India in 1953 and 1954. This excavation gave important finds dating from the period A. D. 200-600, about which she published a report entitled *Rang Mahal. The Swedish archaeological expedition to India 1952-1954*.

Popular-scientific works and travel books were also part of Hanna Rydh's production, and she became highly appreciated in these fields, too.

Mention must be made of the excursions which Hanna Rydh organized regularly from 1925 until 1929 for the Royal Academy of Letters, History and Antiquities and its institutions.

From 1933, Hanna Rydh was a corresponding member of the Academy, from 1934 a member of the Norwegian Society of Science; she was elected an honorary member of the Swedish Society of Antiquarians in 1963.